

Maria Ježková, 79 rokov, dôchodkyňa a zároveň vedúca Tetičiek. Býva v Dolní Němčí celý život.

Na začiatok by som sa Vás chcela opýtať či žijete v Dolní Němčí celý svoj život?

Celý život aj som sa tu narodila.

A máte tu aj celú svoju rodinu?

V Dolní Němčí nie, moje dve deti žijú v Dolní Němčí a dve sú cez pole. Dcéra je v Zlíne a chlapec je tu v Lhote. A ináč dcéra žije tu s nami, na vrchu, na poschodí a chlapec sa priženil do jedného baráku.

Dochádzajú za vami často ?

Dcéra je tam vydatá a ona tam býva, no a k nám chodia normálne na návštevy, že ako sa patrí. Sme družná rodina my sa navštevujeme.

V obci bývate niekde na pomedzí alebo je to centrum?

Ja bývam na hornom konci, tak 200 metrov a už je koniec dediny.

Ste ešte stále vedúcou Dolnonemčanov ?

Vedúcou už nie, to by som sa zbláznila však mám veľa rokov (smiech). Už sa toho chytili mladší. Ja som tam bola od šesťdesiateho roku, takže už toho bolo moc. Ale stále sa starám o také oblečenie, keď potrebujú niečo doplniť alebo vyprať alebo ušiť, takže to je ešte moja práca.

Od šesťdesiateho roku ste boli vedúcou?

Nie, robil to jeden pán a asi za 5 rokov sa toho vzdal a od tej doby som robila vedúcu ja.

Teda organizovali ste tam rôzne akcie a podobne?

Áno.

Aj niektoré tradičné?

Ono to nebol ešte krúžok, to si časť pamätníkov spomenula, že sa tu robievali Dožinky pozháňali pár mladých ľudí, nacvičili program, no a ja som sa do toho omočila taktiež. Ja som na tieto akcie čula velice. Dožinky majú velice dlhú tradíciu, 1923 boli prvé Dožinky, potom každý rok, ale prerušila to vojna to nebolo nič, a po vojne sa to trochu zlepšilo a potom prišiel 48 rok tak sa to zas uťalo až v tom 66 roku sa uskutočnili tie prvé Dožinky, po tej dlhej dobe. No a od tej doby sme ich nerobili každý rok, pretože to je strašne veľká akcia, tu je prakticky zapojená celá dedina. Ako náhle tá generácia, za 2 roky, alebo dva tri roky v tej skupine, potom už v krúžku dospievali, už to odchádzalo tak bolo treba nazháňať mladých, aby sa mohli nacvičovať Dožinky. Takže ten termín bol, že každých 5 rokov budú Dožinky. A každé 2 roky Hody s Právem, ale to nie je naša tradícia. Hody s Právem doniesol ten náš bývalý vedúci, on bol členom

dychovej kapely u nás. Doniesol materiály tak sme to nacvičili a od tej doby vždycky po nejakom čase keď nie sú Dožinky tak buď sú Hody... Tento rok nebudú Hody, minulý rok boli Hody s Právem, tento rok nebudú, len potichu. Jednak mužský zbor poriada predhodové spievanie v piatok. Účinkuje tam niekoľko zborov z Moravy. V nedeľu ráno keď nie sú Hody s Právem, ale aj keď sú dychová hudba prejde celou dedinou budíčkcom. Ráno o 7 už búchajú bubnom, niekde sa zastavia, ponúka sa im pitie. Dychovka vždycky hrávala i v kostole v 48 sme to mali zakázané. Teraz už v kostole moc nehrajú, ale hrajú pri kostole a tam už miništranti. Máme kopec miništrantov, už dospelí dokonca dvaja lekári. Slúžia pri oltári a aj v kroji, máme veľkú faru, je tam občerstvenie a už nalievajú štamperle a víno. No a tak už je tam škrabot.

No a ja som ešte do začiatku minulého roku robila s Dolnoněmčánkom s malými deckami, a tak som vždy vedela, že sa toho niekto chytne a chytla sa toho jedna holčina. Takže ja im už zas len pomáham s oblečením a tak. Ale každý rok sme mali v nedeľu (myslí Veľkú noc) chodili na múzeum, sme si užívali také odpoledne s deckami. Ľudí tam prišlo plno pretože to je zrovna na ceste ku kolotočom. Zas tento roku nie sú Hody s Právem tak starosta si vymyslel, že všetky zložky čo sú zasiahnuté do kultúry tak urobia program taký. A na viac to múzeum býva otvorené je to také pekné.

Takže to znamená, že ste tu v dedine dost' taká známa osobnosť asi Vás ľudia poznajú že?

Až moc, ak sa opýtate na Ježkovú oni vám povedia čo a kde. Všetko o mne vedia, pretože na dedine sa poznáme všetci absolútne. Som jedna z mála, ktorá udržuje kroj, viem ušiť, vyšiť, vyžehliť. Budú hody a už sa to chystá k hodom, na viac tento rok máme ísť delegácia do Prahy na púť. Je to okrúhle výročie, pozvali aj Kunovice a ja neviem koho ešte, a pozvali aj nás aby sme tam šli v doprovide v kroji. Všetci sa velice o to drápali a nakoniec sme ostali len my, taký spevácky zbor. U nás sme vlastne založení kresťania hodne, takže v katedrále bude slúžiť arcibiskup Duka a to si naše ženy nemôžu nechať ujsť. Takže 15. mája ideme do Prahy. No a na Antonínka 13. júna budú mať jubilanti oslavu čo mávajú každý rok. Tam ide veľká väčšina v kroji no a tak už zas chystám a všetko možné.

Patríte medzi ľudí, kto tu tie tradície udržiava?

No ešte takové dve tetičky (myslí vyšívanie krojov) pre svoju rodinu, ale ja som tu pre všetkých. Držím ešte aj krojový sklad. Nie žeby sme tam mali povešané kroje, to máme každý doma, ale mladí nemajú záujem o to tak prídu za mnou "Teti chcete to?", vždy niečo donesú a ja už to vyradím, niečo uložím a podľa potreby to tam nájdem. Krojové boty tam máme povešané, čo sú mimo obehu. Ten sklad mám na starosti a múzeum tiež.

Nikdy ste sa nechceli presťahovať do väčšieho mesta?

Nikdy, pretože ja mám aj muža tu. Máme veľkú rodinu je nás 5 sestier, všetky spievame v tom zbore, chodíme na všetky akcie v kroji. Sme tu tak zakorenení, že to ani nepripadá do úvahy.

A Vaše deti prečo odišli?

No jak to býva, dcéra sa učila v Svite v obuvníckom podniku, tam si našla chlapca, učili sa tam spolu a ostala no tak čo s ňou. Nebolo mi to vhod, ale čo jej bude brániť, to nejde. A chlapec, ten si našiel dievčinu kdesi na čaji .... no čo s ním. No a dcéra tá býva doma, ale dotáhla si chlapa zo Starej Turej (smiech), chodila na pochodáky, ona bola taký športovec. A chlapec štvrtý, toho máme z detského domova a ten sa oženil tu do jedného baráku. Má dospelé deti, takže takže všetko normálne, všetko fajn. Bývame tu na vrchu majú mladí dve deti, chlapec študoval v Hradci Králove medicínu tam si našiel tú Katku zo Senice aj tam ostal pracovať, tiež je lekárka, už majú 2 kluky, 5 až 3 roky, čakajú holčičku. Byt si kúpili, auto si kúpili, čo môžem viac chcieť, sú zdraví, šikovní, chlapec je velice šikovný, múdry. Barák jak malá škola, tak neviem či sa sem niekto vráti. Jak decká začnú chodiť do školy to sú iné možnosti, tam už sa to taktiež zakorení a už... čo sa dá robiť no.

Vy ste teda v minulosti pracovali ako ?

V družstve, robila som dojičku, to sme chodili v noci do práce. Tu to družstvo máme 50 metrov. Bolo to výhodné pretože sme mali také zmeny, že ráno sme nastupovali o 2 a končili sme o 6. Takže som sa stihla o decka postarať, tak som stihla obed uvariť, pretože ja som nechcela aby v škole jedli, pretože ten najmladší predsa to bolo inšie decko, trošku tá nervová sústava dostala zabrat' z domova do domova. A nebolo to dobré, bol trošičku impulzívny. Prvý deň v škole sa pobil, tak som si povedala, že dost'. Doma varím predsa každý deň, tak to vydržíme a už je to.

A Vy ste si ho vzali keď mal koľko rokov ?

Práveže tá dievčica to sa nám učila v Zlíne tak oni mali družbu s domovom a chodili tam na návštevu a mohli si tie decká vodiť na prechádzku no a ona si toho chlapca začala vozit' dom. No a od nás nie a zrovna pri prvej návšteve mami, tati. Mal 4 roky a to je také to decko chytľavé že chce no a začal mi vyčítať prečo máte Lúďu doma (syn) a mňa nechcete a mňa vždycky odveziete preč. Tak som sa o to začala zaujímať a povedali mi, že to nie je dieťa vhodné k adopcii. A keď som ho tam jeden krát viedla tak, pani riaditeľka, že majú novú vec, opatrovateľskú starostlivosť. Či by sme mali o to záujem, tak som okamžite, ale to bolo na konci školského roku a on pochádzal od Hodonína, tak ho dali do školy už do Hodonína. Dva roky k nám jazdil a tak som začala ja jazdiť tam a tam som sa o to zaujímala. Tak mi dala kluka, bežte si tu na okres a začala so mnou spisovať tá referentka a zistila, že patrí pod Uherské Hradište, tak musíte ísť do Hradište. Tak sme tam šli a to sme boli prvý prípad, ktorý sa zaujímal o pestúnsku starostlivosť. Tak nám kluka dali, rok to trvalo kým prebehlo súdne riadenie, je to zložité, psychicky, my, decka, on a furt dokola. V Brne sme boli, kluka sme dostali, už tu chodil do druhej triedy. Nikto z dediny nám nepovedal, že máme cudzie decko alebo žeby mu nadávali. Asi sú tu inší ľudia. Prijali ho okamžite, všetko v pohode. Volal sa František Martínek. Samozrejme navštevovala nás sociálna pracovníčka každý mesiac. Na stretnutia sme jazdili a raz sme šli aj tam nás dost' poznali, a že by sme chceli zmeniť meno a oni že, v pestúnskej starostlivosti sa to nedoporučuje, že sa nemusí podariť sa podariť a potom tomu decku neostane nič ani vlastné meno, ani nič. A ja som vytiahla taký list a na ňom Ježek, Ježek ... až nadol. Tak

nám pomohli, doporučili tak máme Ježka. A on je velice rád Ježek. On pochádza od Hodonína, tam je taková dedina, kde sú velice dobrí ľudia, kultúra, národopis, folklór, velice to tam žije, ale on je Dolnoněmčan (povedala to ako by to on povedal). Mne ešte ženské vraveli, všelijaké baby sú tam, že "máš málo svojich ? máš málo decek ? Myslíš že ti bude vd'ačný?" A ja hovorím "čo vy a vaše decka sú vám vd'ačné? No to máš pravdu. Kedy chodí decko poďakovať rodičom? Málokedy a on kl'udne prišiel do kravína viete aký je kravín dlhý ? A ja na druhom konci a on kričí "mamíííí". To je za všetko. Že vás osloví. Tata jazdil do sveta, tu máme zastávku a vždy prišiel v piatok dom, večer a on už v dverách tak ho vyhlíadal.

Teda Váš pán manžel čo robil?

Jazdil do sveta, pretože chlapi z Dolnoněmčí jazdili do sveta. Čo tu, tu žiaden priemysel nebol a on jazdil taktiež do Zlína, pretože k Baťovi jazdilo veľa ľudí. A robil tam železiarsku, železá nosiť na stavbu a tak. No a potom s'ahovali kostol. Most (asi myslí kostol) je podkopaný uhlím, oni to potrebovali vyťažiť ešte d'alšiu časť a tam bol postavený kostol, historicky cenný, tak oni ho obtiahli železom, to bola zložitá akcia ja to ani neviem no oni ten kostol presunuli. Tak prišli sedemdesiate roky a im ten podnik zrušili. A u nás jazdili zednícke partie na Ostravu do pohraničia. Naučil sa robiť zedničinu a jazdil tam až do dôchodku. V pondelok ráno odišiel a prišiel v piatok, takže tá ženská (myslí seba) toho mala dost'.

Je to teraz v Dolní Němčí lepšie čo sa týka pracovných príležitostí?

Moc nie, toš je tam taká provozovna dole za dedinou, ale to je vždy hore dole. Do Hluku jazdieva hodne ľudí, tam je Autopal aj dcéra tam robí. Do Brodu jazdia, priamo v dedine toho moc nie je, ale ľudia sa starajú živia sa.

Teda väčšina dochádza... aj Váš syn?

Taktiež jazdí do Hluku.

Ako teda vyzerá váš deň? Máte to už voľnejšie?

Záhradu máme veľkú, hento toto, pole máme za potokom. No jak, skoro nevstávame, tak o pol ôsmej, máme pekne bohaté raňajky, ovocie, jabko, papriku... Pojeme, ideme von pokrmíme, máme králikov, sliepky. Chlap umýva nádoby. Za to som vd'ačná lebo potom som už v izbe a ja tam už niečo pripravujem, šijem. Pokiaľ zrovna nekopeme, robíme s dcérou vonku, muž nejde lebo má voperovaný srdečný posilňovač a na slnku mu to moc nesvedčí. Zas nakupovanie to je jeho. Keď bol nachladený bála som sa ho pustiť, kto ho bude dvíhať chlap veľký, ťažký. Poobede sa odoberiem do obývačky, tam mám polohovacie kreslo, hodinku si tam odpočinem. Čakám kým príde dcéra z práce a dáme si kafičko. Potom zas idem ja tam dozadu (myslí miestnosť kde má uskladnené kroje, šitie) keď je niečo nutné alebo nejaké zákazky.

Tradičných akcií ako pečenie chleba, fašank sa zúčastňujete s celou rodinou?

Teraz sme rozprávali do rádia. V Brne majú taký program, že jazdia po dedinách je to o kultúre. A hovorím tomu moderátorovi, volali sme si najprv, že si budeme vykládať aby to ľuďi zaujalo. A potom on ma už len furt tlačil do konca. Sú tu plesy a pekné plesy, rodičovský to deviataci tam tancujú. Farný ples organizujú miništranti, oni tam aj tancovali labutie jazero. Dvadsať roční kluci (smiech), tak si to predstavte. Ďalší rok tu robili schólu, schóla to prišli akože jeptišky a bum sukne dole skákali tam ako opice. Ďalší rok, otcovia miništrantov robili aquabelly. No a teraz máme mladého farára, štyridsiatnika šikovného, spieva v mužskom zbore, poriadili sme mu kroj, takže je aktívny. My máme ženský spevácky zbor Tetičky a my usporadúvame ples tiež. Máme tam aj pozvaných hostí, mali sme aj také staré baby čo cvičia mažoretky alebo ženský nejaký zbor si pozveme alebo spievajú chlapi. Normálne sa tancuje so všetkým všudy aj tombola. No a taký fašank odjakživa organizovali a robili legrúti. To boli mladí kluci, ktorí chodili k obvodu, dali sa dokopy a už chodili po dedine ako maškary. Oni sa rozpadli, pretože už ich nikto nedá dohromady tak to ostalo na Národopisnom krúžku. My ako zbor chodíme ako plačky. Potom je pôst, potom je klud to už sa nič nedeje ešte šibrinky takže to býva také fajn. Po tomto čase už sú hody, chlapi poriadajú predhodové spievanie a my im tam to musíme organizačne zaistiť, občerstvenie čo sa chystá alebo do bufetu zas Tetičky obstarávajú. Oni nám to oplácajú tým, že na naše akcie chodia spievať. Tie hody budú jenom také na tom muzeu, nebudú už s právom, ale stále do kostola sa ide to je veľká akcia, pekná. Tento rok máme tu takého šikovného chlapca, ochranára tak usporiadáva pri kostole, my tam máme také prekrásne priestranstvo, bývala tam stará škola. On tam organizuje takú výstavu Biele Karpaty. Tu na lúkach sú orchidey, takže sú to pomerne zachované hory. Jeden spisovateľ povedal, že tu sú najzdravšie hory, zmiešané lesy okolo javoriny. Na tej výstave spievame, aj chlapi a potom na to múzeum ideme. A ešte zajtra máme výročie oslobodenia a to obecný úrad, keďže je to okružle výročie tak usporiadal pietu, dychovka a máme tam cintorín blízučko, sa pôjde k pomníku padlých, pretože tam máme za prvej svetovej vojny, no hodne ich tam padlo, ale už aj za druhej boli umučení nejakí chlapi. Tak tam sa bude aj tam budeme spievať. My keď sme to zakládali, koho by napadlo, že budeme tak vytážené. Každý mesiac sme v luftě. V júni ideme do Kunovic oplatiť Tetičkám akciu, a na prvého mája ideme do Nivnic spievať. Takže sme furt v luftě. Obnovili sme si kroje sviatočné, polosviatočné, všedné pracovné všelijaké, pretože určité ženské v tom nikdy neboli. Takže keď už sme sa dali dohromady, začíname spievať naše pesničky tak musíme ísť v niečom, nemôžeme ísť v kraťasách.

A tie kroje kto financuje ?

Väčšinou sami, ale dostávame dotáciu od obce, takú menšiu aj od SYNOTU. Určité súčasti sme si nechali šiť, boli pomerne zložité, náročné tak sme to doplácali určitú čiastku. A teraz sme si nechali ušiť krojové boty a ty jedny boty stoja 4 tisíce. Tak postupne to dávame dohromady. Niečo je zo zberu čo nám ľudia dávajú.

Vy robíte nejaké zbierky?

Ak niekto umrie, nosia nám to spontánne. Stane sa, že dojde mladá po babce dá fartúšok (časť kroja) a neviem čo všetko a pýta sa či to mám vyhodiť. Tak vyhodiť to dokážem aj ja z čoho sa už neušije.

Čiže vy to potom recyklujete ?

Áno... No a potom tí päťdesiatnici sú to je ich akcia, do tej sa neberem, ale bývajú tu tie Dožinky a to je veľiká akcia, všetko je to nastrojené. Muzika, prievod, všetko nastrojené ide sa na družbu, ide sa ku gazdovi tam je taký program, spieva sa, on ich musí pohostiť všetkých. Ten program čo sa od 23 roku zachoval ten sa dodržiava.

(Potom zazvonil zvonček a ďalej vraví)

Vidíte tak je to stále, tie Dožinky... (potom prišiel manžel) tak som sa ďalej pýtala.

Do hospody nechodievate?

Do hospody nechodí, ale chodil to bolo jeho v nedeľu odpoledne, do hospody, na karty, na futbal a v pondelok už odišiel. A od určitej doby dosť sa začal nejde nikde.

Manžel doplní: Umreli mi kamaráti....

Chodievate aj niekam napr. na kávu?

My chodievame... máme skúšku každý týždeň skúšame v štvrtok a 15 báb a ešte aj jeden chlap je s nami spieva. Jemu umrela maminka, máme tam spievať, teraz má pohreb. A hovorila som mu, že mám stretnutie a on mi povedal: "Teti keby ste nešli tak mne to vôbec nevaďí". Stane sa, že nie je nič a tak mi dcéra povie poďme si na večeru, hneď vedľa je reštaurácia Rozkvět. Hneď vedľa aj nacvičujeme (Tetičky) a hneď vedľa je Rozkvět a jedna vyskočí, že to tam dohodne. "Môžeme dostať aj topinka?", ale to nie je len topinka, to je mäso zelenina to je také veľké. Vojdeme tam 15 báb dáme si deci červeného alebo kávu si niekto dá, tak veľmi radi. Ale tak aby sme sa my doma zobrali tak to nie.

... V múzeu je originálna pec na pečenie chleba, je to strašne horúce do chleba by som nešla. Kluci mi to aj núkali, ale ja som povedala, že nie. Trnky varíme my (lekvár). (Popritom mi to objasňovala a povedala: "Ja už som zvyknutá tak hovoriť... pretože ahh no..." /zať'a má Slováka a pravdepodobne tam nie je všetko OK/

.... No a to pečenie chleba, dievčice ponúkajú teplučký, chrumkavý chleba za akýsi poplatok aby to nebolo....no.... a tam spievame aj my aj chlapi. Je tam také veľmi pekné prostredie, býva tam plno ľudí, takže je to také fajn odpoledne.

Začiatkom septembra, my varíme trnky, Tetičky to už je naša záležitosť. Potom už spievame, sa niečo pije.

Koľko členov má súbor Tetičiek ?

16 a jeden muž.

A jemu to nevaďí?

No to sme práve aj riešili, jedna z nás aj hovorila, že on je taký srandista. On sa totiž kamarátil s mojím bratom, ktorý sa v 18 rokoch zabil a tí jeho kamaráti k nám chodili, takže sme sa poznali. On došiel a ja som mu povedala: " František, ale však tu spievajú aj chlapi, nechceš spievať s nimi ?" a on že, "né mne je s vami lepšie". On je taký, my sme hovoril dievčenský pupok (smiech). A tak chodí s nami, jeho mamička je bývalá hospodská a povedala, že môže s nami spievať, že my mu neublížime (smiech). No a viete si predstaviť, keď sa zide 15 báb a niečo riešia, výmena názorov, hádky, krik. A keď už je to neúnosné tak František začne vykládať vtíp a okamžite je to všetko preč.

Spory máte v rámci súboru, že čo sa bude spievať ?

Áno, hovorím buď začne Franta hovoriť vtíp alebo ja začnem spievať. Ja začnem slová a oni sa už pridajú. Najprv sme tie nástupy mali strašné, jednak nevieme noty nikto, spievame na ucho, tak nám povedali nech si kúpime ladičku. My sme si ju kúpili, ale kto ju naladí keď nevieme noty. Aj v lepších súboroch začína vždycky jeden človek, jeden hlas začne a ostatní sa pridajú. A keď už je trošku živnejšie (myslí spor), tak začnem spievať, okamžite sa pridajú a to je zmytá všetko.

Ste teda vedúcou speváckeho súboru ?

Áno, spolupracujem so starostom a s tým chlapcom čo to robí. Zbieram aj fotky a teraz sú tie kroje šialene prezdobené, ale ono je to dané aj tou dobou, že vtedy na to nebolo finančne, ani neboli možnosti, tak ako dnes máme neobmedzené.

Aká je tá spolupráca so starostom?

Žiadny problém, skúsame v sále bezplatne, máme ples bezplatne, sálu požičia všetko, všetko v pohode. A keď sme mali muzikantov Dolnoněmčanská pětka, taká malá dychovečka oni dosť účinkujú kde kade a nemali tie bohaté krojové koše, tak som im ich ja ušila, také obojkové, my Tetičky sme sa zaľali a oni nám zadarmo hrávali. Takže je to taková spolupráca. Už aj hundrú, že potrebujú zaplatiť a mali sme skúšku a do toho starosta, akurát po voľbách, my sme boli v sále a tak došiel za nami a tak sme ho vítali, že sme radi, že ho zvolili zas, že je po tretí krát, či po štvrté starostom a samozrejme zas spolupráca bude ako ja hovorím za tepla. Hovorím starostovi, že budeme mať ples a muzikantov potrebujeme zaplatiť a on že "pomôžem".

Takže ste aj boli na voľbách ?

Všetci tu, celá dedina čo kandidoval na starostu mal 80%.

Ale bolo tu aj niečo s opozíciou ?

No ... niečo to bolo to sa vždycky vyskytne. Kandidovali väčšinou vždy tí, ktorí sa sem priženili, cudzí živel. Ešte ich tak trošku jak....., bývalý miesto starosta, ktorý bol smrteľne chorý. U nás je také porekadlo, že kobyľa najviac kope keď vzdychá, keď umiera. Hovoril si, že tomu starostovi ublíži, ešte dokým môže alebo ja neviem prečo to robil, kandidoval v tej opozícii, on

nekandidoval ako za starostu, ale ako za tú ich stranu Dolnoněmčané. Už tam chýba iba Púdelka, nakoniec umrel.

Teraz tá opozícia bola silnejšia?

Ja už ani neviem, ja mam toho toľko v tej hlave, som už úplne drblá snažím sa to vytesniť. Ale dopadlo to dobre no.

S výsledkom ste teda spokojná...

Áno, keď náš mladý povedal lepšieho starostu som nevidel nikde, ak by sme sa prešli po dedine ... Len ak by ste šli tu hore a tam je škola, nová, tu je ihrisko nové urobené pekné a je tam aj krásna materská škôlka, krásna, domov chráneného bývania, krásne, chodníky sú všade vybudované, kostol sa opravuje. Cintorín sa urobil pekne, hospoda pekná. Náš syn keď prišiel nedávno povedal, že my musíme mať bohatého starostu že máme všade chodníky urobené, krásne, v ktorej dedine to je ? Málokde. A do našej dediny sa priženil, neter môjho muža si vzal... chlapec.... a potom sme sa to dopočuli od jeho rodičov, prehlásil, že v tej dedine sa nezamažeš. Ono je to prakticky pravda, nie je tu nikde blato. Dobre si vedú chlapci.

Teda sa stará....

Áno, áno, všetko fajne. Keď si zháňame boty do krúžku všetko platia. Teraz nám poriadili jeden kroj, mužský kroj na obecný úrad na starostu šitý. Dokým bude on starosta pre neho, ale ináč je to k dispozícii pre kohokoľvek. No a ženské čo sedia na obecnom úrade je ich päť, a sa otvárala cyklosteska, máme ich tu dve, tak som ušila 5 všedných krojov na obecný. Všetko to zaplatili. Kto by to iný platil. Spolupráca je ideálna.

Udržiavajú sa tradície aj vďaka starostovi?

Áno, toto hodové odpoledne to je jeho impulz.

A mladí za zaujímajú o tradície?

Kto je v krúžku ten chce už, v Nemecku boli a všade možne ja už s nimi nechodievam, ale keď dojdu, že teti ja mám špinavé rukávce operiete mi ich ? Ja to operiem, znova ušijem a tak. Čo majú všetko som im šila.

Teda vy sa tak viac zaujímate o kultúru?

Áno, ja mám prehľad o tom, ak sa opýtate hentej susedy, alebo hentej tak vám povie čo ja viem. Oni nie sú do toho omočení tak ako ja. Z rádia keď prosili niekoho do kultúry tak starosta že: "teti oni Vás budú volať" No čo si budeme hovoriť.

Krúžok bol aj veľa krát v médiách nie?

No... dokonca aj v televízii tu točili to varenie trnek, i pečenie chleba aj přesvánoční koledovanie aj to točili. Takže je to známe, činnosti tu je hodne. Je to pekná akcia, dojímavá a my tam

spievame o hľadaní nocľahu. Decká, chlapi, ženy, všetci spievajú a je to také pekné. Teraz sme obnovili aj tie májové pobožnosti. Všetky piesne zapisujeme, pretože mladšia generácia to už nevie tak to musíme všetko zapísať. Všelijaké tradície sa vymýšľajú.

V krúžku Tetičky preberáte aj politiku národnú či obecnú ?

Samozrejme, o všetkom, príde sa s niečím v televízii, že umrel niekto a že milióny... každé hrabě hrabe k sobě. O všeličom, ale ako to ide do živého tak sa to utne. Vtipom, pesničkou, jedna aj vie písať na prsty.

A kvôli čomu sú najčastejšie konflikty?

Ono sú všelijaké názory napríklad Čunek, to bol vsetínsky starosta lidovec dostal sa do vlády a ja si hovorím, že oni ho tam neznesú, teda jakmile sa tam dostane pracovitý človek tak sa postarajú o to aby odtiaľ vypadol. Vtedajší predseda vlády aj povedal, poviem to sprosté "k*rvá už niečo naňho nájdite, nech už ide. Už ma to nebaví vždy poslúchať". Prítom môj zať v Zlíne, bývalý kandidát bol, keď bol mladý... vtedy keď bola tá aféra s Čunkem a ja hovorím "na Čunka mi nesiahajte to je jediný človek, ktorý urobil poriadok s cigánami" Je to pravda. On ich nevystaľoval, on im urobil tie bunky a urobil z toho bytový dom, jak to všetci odcudzovali a ako to tí cigáni chvália. Vďaka Čunkovi bývame. To je vo Vsetíne. A jedna povedala, že tiež naňho našli, že spreneveril a vzal úplatok pol milióna. Na nášho starostu taktiež toto kydali, že podpisoval veci, uznával zákazky a kdesi cosi, za to ho kritizovali a pri tom, ten miesto starosta to podpisoval s ním. Práveže do všetkého videl, takto ho zhadzoval. To sa tiež preberalo na našej skúške. Tak dobre. Ale prečo hučí ten miestostarosta keď je v tom omočený tiež. Musel to podpísať aj on.

.....Ja sa do toho vôbec nepletiem, fakt je jeden, že kto sa tam dostane tak neuhne, nevyhne sa tomu. Nech je to vo vláde, nech je to neviem kde v akom podniku. Vezmite si tú blanku v Prahe za také milióny to postavia a nefunkčné, však je to hanba.

Teda informácie čerpáte odkiaľ?

Televízia ide stále, ja si k nej idem sadnúť tak večer o štvrt' na deväť alebo prideme z vonku s devčicou, ale sú ženské, ktoré u toho sedia. Čo majú robiť, všetky seriály vidia, Ordinácia v ružovej záhrade. My máme stretnutie so súborom je osem hodín tetičky sa dvihnú a čo ponáhľate ? Ale však je tam seriál. My začíname o šiestej, takže dôležité je povedané tak už bež. Keď je ti to prednejšie. Ľudia sa prestali vedieť baviť, nechávajú sa baviť, televíziou, však čo to je, zhlúpne u toho každá. Nemá svoj názor potom na nič.

A noviny?

Pravdaže, však my berieme denník. Každý deň si čítavame. Najprv to ja prelúskam, potom to môj vzadu číta a potom to dám mladým hore. Katolícke noviny beriem.

A rádio?

(Ukázala naň). Vždy, ale potichu lebo dievčica chodí na nočnú, musí spať vo dne a nemôžem ani šiť, to robí trochu hluk. Ale rádio odnesiem sem (do kuchyne) a popri tom ako varím.

(Potom ma zavolala dozadu a ukazovala mi fotky, spravodaj obce, kroniku, vyšívania, kroje...).
Komplet všetko spravuje a od všetkého ma kľúče. Kroniku si píše, poctivo popisuje každú akciu, že vraj si ju ešte jedna píše, ale tvrdí, že to nebude jej, že je k dispozícii. Od krúžku dostala k sedemdesiatke album, postupne si tam doplňuje fotky, ktoré jej nosia mladí.

Teda vy asi veľmi ani neoddyhujete.

No ešte na 50 rokov tu je práce. Aj do Hluku chodíme, na stretnutie seniorov a jedna, že ma tam videla na titulnej strane a ja hovorím, že čo by som tam robila (smiech). O oddychu sa nedá hovoriť, ani zo srandy. Ja jediná vyšívam pre ostatných, ako ľudia vedia, že niečo viete tak nedajú pokoj. V televízii sa ma aj pýtali či som zamestnaná tak ja hovorím, že mi už chýba len pichačka na dvere. Čo sa týka krojov, to je všetko moje.

Aj iné dediny majú toľko akcií

Všade nie...

A viete prečo tu ako?

Asi je tu vždycky taký blbec, ktorý to tu drží.

S tým novým farárom ste spokojná ?

Velice, je to taký kluk. My mu nehovoríme farár, ale velebný pán. Velice ochotný, spieva.

Napriek tomu, že je to dvojgeneračný dom je to v pohode?

Jo jo, no len s tým Slovákom nejake pindy je to inšia mentalita (myslí manžela dcéry), je pracovitý jak hruza až až až až mne to lezie na nervy. Hraboš, lebo on jazdí a naváža potraviny do obchodov, takže kde sú vyradené palety všetko vláči dom. Teraz tu máme celý dvor zahádzaný a ja že prečo to nemôžeme dať do sklepa, máme na to priestory. A on, že teraz ešte nie, teraz ešte budem rezať... Ja tam mám kvety, všetko ... škoda reči.

A nakupovať chodíte aj mimo obec?

Keď potrebujem niečo od krojov, musím ísť do Hradišťa alebo ešte špeciálna predajňa na kroje v Brumovicích na južnej Morave. No a do obchodu, keď mladá dojde či nechcem ísť s ňou do Brodu, tak sadneme a ideme. Ale s ňou je kupovačka, ideme po obchode ja do vozíka hádzem a ona vyberá. Šetrí...